

LA PERFORMANCE, UNA ALTERNATIVA A LA PERFORMANCE

Carles Hac Mor

El 1916, amb la seva acció a la Plaça de Toros Monumental de Barcelona, el poeta Arthur Cravan inventà la performance. La festa consistí a fer-hi un combat de boxa amb el campió del món dels pesos pesats d'aleshores, Johnson. Cravan pujà borratxo al ring i, és clar, al primer *round* fou vençut per KO pel gegantí púgil de raça negra.

L'any següent, a Nova York, Cravan convoca una conferència sobre l'humor, compareix davant l'auditori i es comença a despullar fins que és detingut per la policia. Marcel Duchamp en fa uns comentaris molt elogiosos, d'aquesta segona *performance* de la Història.

I el 1919, l'inefable Arthur Cravan realitza la seva tercera, darrera i insuperable *performance*: al Golf de Mèxic, sense espectadors, agafa una barqueta i rema i rema mar endins fins que desapareix per sempre. "Com Quetzacóalt fou engolit per les aigües", comentà Octavio Paz.

Aquestes tres accions de l'inspirat protodadaïsta influïren engrescadorament en totes les manifestacions de dadà, que exalçà i mitificà la figura poca-solta de Cravan.

Ja produïda la ruptura originada en l'art pel dadaisme, hem de fer un salt fins als anys 60 per trobar *performance*, és a dir, accions qualificades d'artístiques pel qui les fa.

Som en el moviment neodadaïsta Fluxus, l'any 1970, i l'artista nord-americà Peter Sharoom afirma que totes les seves accions quotidianes són *performances*, són art. Es declara, doncs, obra d'art vivent que no para de produir obres d'art. Així, menjar, dormir, anar a comprar, treballar, llegir el diari, tot allò que Sharoom fa durant dos anys i mig són *performances*, o, si voleu, una sola *performance* de dos anys i mig de durada. Aquesta secció o seguit d'accions s'acaba quan Peter Sharoom decideix de no fer més art.

En aquests anys, 60 i 70, amb l'art conceptual, abunden -tant o més que durant el dadà o el surrealisme- les *performances*. Amb el temps van destacant les del grup Aktionismus, de viena -brutals, sacrificials, sado-masoquistes-; les de Thomas Schmitt, que feia *performances* que no veia ningú, accions sense espectadors i que, per tant, ningú, llevat d'ell, no ha sabut mai en què consistien; i les de Joseph Beuys, sobretot una: en el decurs d'una reunió a l'escola d'art de Düsseldorf, de sobte i davant la sorpresa de tothom, Beuys, amb una palangana, aigua, sabó i una tovallola, procedí a rentar els peus d'alguns dels presents.

A la mateixa època, si fa o no fa, a Catalunya, els artistes concep-

tuals conreen la *performance*; i Jordi Benito efectua la seva cèlebre *performance* intitulada "Acció-Reacció". Benito se situa a uns deu metres d'una paret mestra, arrenca a córrer i xoca de cap contra la paret: acció-reacció. D'altra banda, Olga L. Pijuan s'exposa en un llit a La Sala Vinçon, de Barcelona; i Francesc Abad es compta les pigues del seu cos.

I avui, la *performance*, o acció, és un gènere que ha agafat una nova embranzida.

No gens exhaustivament, donarem notícia d'algunes de les *performances* que s'han dut a terme entre nosaltres, des de la primavera passada:

- Joan Borda agafà el metro de Barcelona, la línia V, i hi anà d'una punta a l'altra tot declarant *performance* aquest viatge urbà.

- Annalvívia Negre, a Àger (La Noguera), es menjà un pera llimonera davant la Casa de la Vila.

- Màrius Palmés, sota la galeria Sebastià Petit, de Lleida, anuncià que la poetessa Maria Ubac, en aquell mateix moment es tancava cinc minuts al lavabo del bar Versailles, a Les Borges Blanques, a uns trenta quilòmetres de Lleida. Al cap de cinc minuts exactes, o sigui, en el moment en què Maria Ubac sortia del lavabo, Màrius Palmés donà per acabada la *performance* i en comunicà que, d'acord amb les previsions, la Ubac ja havia sortit de l'excusat.

- A la galeria Artual, de Barcelona, tingueren lloc diverses *performances* en el marc de l'acte "Poesia Total". És difícil de ressaltar-ne cap. N'esmentaré només una: Lluís Picas es tatuà un poema en una cuixa. Ho va fer estimulat per una acció evocadora de Joseph Beuys feta allà per Lourdes Cirlet.

- Borja Zabala fa una *performance* magníficament subtil al vestíbul del cinema Savoy, de Barcelona, la qual no em veig amb cor de descriure per por de desvirtuar-la.

- I aquesta acció m'inspirà a mi la *performance* "Rampoina", realitzada a la galeria Expoart, de Girona.

Jordi Aligué s'emboicà amb bruc i emetia sons guturals que imitaven el vent i els paons; Francesca Llopis i jo, cadascú pel seu costat, ens canviàvem frenèticament de vestit, més ben dit, de rampoines; Glòria Ortega lluïa un capgròs; i Esther Xargay, damunt un pedestal, cantava com una gallina i amb un artefacte embolicat amb una flassada feia fressa de pluja.

Prèviament, havíem llegit un text en el qual explicàvem que la *performance* "Rampoina" era impossible de fer per tal com exigia una espontaneïtat absoluta i, doncs, inassolible. I val a dir que cap dels cinc que vam fer la *performance* no sabríem pas què hi farien els altres quatre.

Com a cloenda dels tres minuts que durà l'acció pròpiament dita, hi hagué un col.loqui amb el públic, en el qual es posà de manifest que el quadre plàstic que havíem improvisat es prestava a interpretacions contradictòries i suggerents per part dels assistents.

- Així mateix, la improvisació fou a la base de la darrera *performance* de Benet Rossell -a la Sala Europa, de Lleida-, intitulada "Dona, Another Woman, en Bosch i de Kooning".

Unes deu persones hi interpretàrem una peça breu de teatre, de Rossell, no sols no havent-ne fet cap assaig, sinó que ni tan sols

haviem llegit l'obra.

Ofuscats per l'impromptu, ens llançarem per una mena d'escenari i crearem unes situacions irrepetibles.

I actualment, Esther Xargay convida tothom qui ho vulgui a fer accions en un prat immens que hi ha vora la masia del Carç, tocant a l'autòdrom de Terramar, entre Sitges i Vilanova i la Geltrú. El Consell Comarcal del Garraf hi col.laborarà amb diversos mitjans. Màrius Palmés ha inaugurat el prat amb una *performance* que havia de consistir en una migdiada. Com que no tenia son, substituï la becaina per una passejada. La televisió de Vilanova i la Geltrú retransmetrà properament, en diferit, aquesta acció.

Totes aquestes *performances* demostren que la *performance* és un perill per a la *performance*, és a dir, que l'art és més que un perill per a l'art, que l'estètica és perillosa en art i que l'art és perillós per a l'estètica, amb el benentès que l'antiestètica també és una estètica; posen en evidència, alhora, que l'espectacle i el teatre són enemics de la *performance*; i palesen que, en art, les accions són unes alternatives, a les accions.

